

Matkailualan varautuminen ja sopeutuminen ilmastonmuutoksen vaikutuksiin

Kolme skenaariota Etelä-Suomen kaupunkikohdematkailun
muuttuvan toimintaympäristön tarkasteluun

VISIT
TAMPERE

capful

Skenaariotyön taustaa

Matkailualan varautuminen ja sopeutuminen ilmastonmuutoksen vaikutuksiin -skenaariotyö

Tämä lukupaketti pitää sisällään osan Matkailualan varautuminen ja sopeutuminen ilmastonmuutoksen vaikutuksiin -skenaariotyön tuotoksista. Capfulin koostaman ja fasilitoiman skenaariotyön pääasiallinen tarkoitus on tarjota Urban Climate Leaders in Tourism -verkostolle strategisia askelmerkkejä kestävään ilmastonmuutoksen ja sen vaikutusten kohtaamiseen Etelä-Suomen kaupunkikohdematkailun kentällä.

Skenaariot on rakennettu tukemaan strategisten avainkysymysten tunnistamista ja tarkastelua ilmastonmuutoksen viitekehyksessä. Ne ovat mahdollistaneet vaikutusten tarkastelun liittyen mm. matkailualan kannalta oleellisiin **päästövähennysmahdollisuuksiin ja kestävyystekoihin, kuluttajakäyttäytymisen muutoksiin sekä ilmastonmuutoksen muovaamiin sääolosuhteisiin Etelä-Suomessa.**

Koska ilmastokysymykset nivoutuvat yhteen erilaisten muiden Etelä-Suomen kaupunkikohdematkailuun vaikuttavien kehityskulkujen kanssa, niitä ei ole pyritty tarkastelemaan irrallaan esim. teknologisista tai geopoliittisista kehityskuluista vaan osana muuttuvaa matkailun toimintaympäristöä. Skenaariotyössä on pyritty siihen, että se tukee **kaupunkiorganisaatioiden ja yrityskentän toimialasektorit ylittävää yhteistyötä ratkaisujen hakemisessa.** Skenaariot tarjoavat siis myös ponnahduslaudan myöhempiin, yksityiskohtaisempiin tarkasteluihin ilmastonmuutoksen vaikutuksista liiketoimintaan matkailualan eri osissa sekä likeisillä toimialoilla: Miltä liikenteen tulevaisuus näyttää ilmastonmuutoksen kontekstissa? Mitä haasteita majoitusala tulee kohtaamaan? Miten elämystaloudessa kannattaa varautua sään ääri-ilmiöihin?

Skenaariotyötä on tehty hyvässä yhteiskehittämisen hengessä loppusyksystä 2024 vuoden vaihteeseen. Työn fokus on tarkentunut Urban Climate Leaders in Tourism –verkostolle tehdyssä kyselyssä sekä yhteisissä projektiryhmän sparrauskokouksissa erityisesti **Visit Tampereen Matti Pollarin** sekä **Helsingin kaupungin Jukka Punamäen** tekemien, matkailutoimialan kannalta oleellisten huomioiden pohjalta. Asiantuntijatukea on saatu mm. Helsingin kaupungin Climate Teamista.

Keskeiset selvityksen sisällöt ovat syntyneet verkoston jäsenten toimesta Capfulin tiimin sparraamina ja fasilitoimina. Tästä lukupaketista on jätetty pois skenaarioiden vaikutusten tarkastelu, jossa eri skenaarioiden vaikutuksia Etelä-Suomen kaupunkikohdematkailuun on Urban Climate Leaders in Tourism –verkoston johdolla arvioitu. Verkoston jäsenten näkemykset siitä, kuinka skenaariot vaikuttavat toimialaan ovat olleet tässä työssä ratkaisevia; toimialan ammattilaisten tarkkanäköisyyttä ei voi korvata.

Skenaariotyön aikaiset keskustelut ovat jo laittaneet liikkeelle uusia ajatuksia matkailun kestävästä tulevaisuudesta. **Capfulin tiimi toivottaa yhä uusia, kestävyysriittymää vauhdittavia ajatuksia herättäviä lukuhetkiä!**

Sisältö

Matkailualan varautuminen ja sopeutuminen ilmastonmuutoksen vaikutuksiin -skenaariotyö

Selvitystyö jakautuu kolmeen osaan:

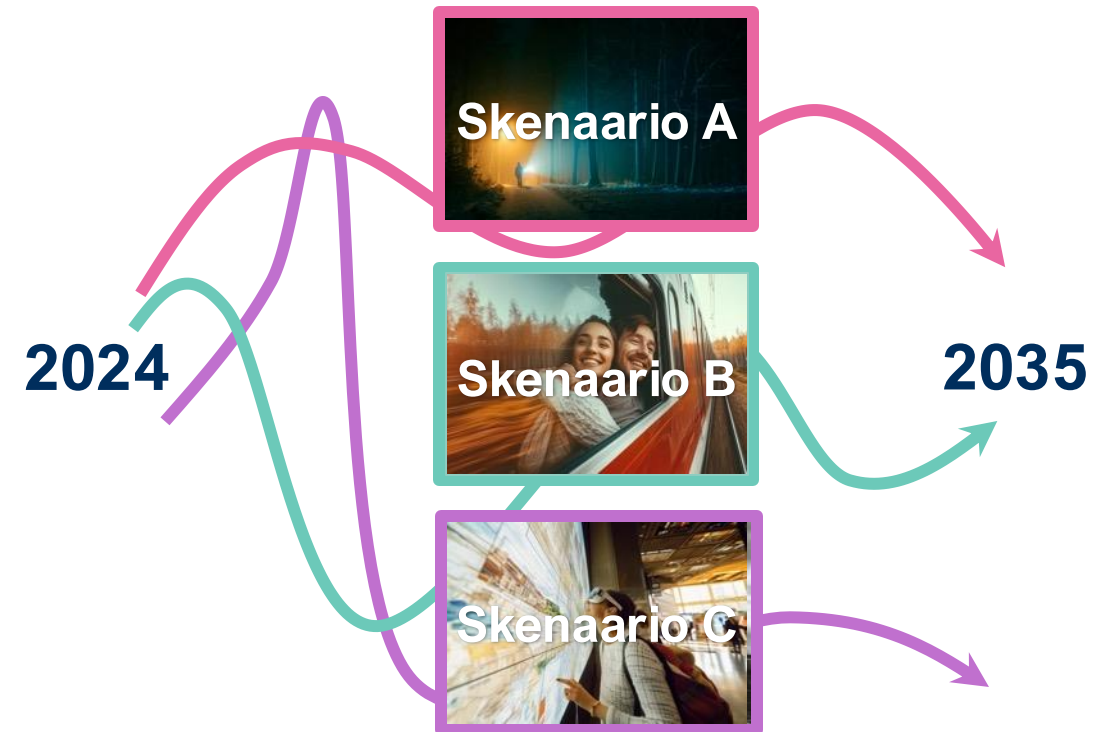
- 1. Keskeiset epävarmuustekijät Etelä-Suomen kaupunkikohdematkailulle**
- 2. Skenaariot: Kolme vaihtoehtoista toimintaympäristöä**
- 3. Skenaarioiden hyödyntäminen: Identifioituja mahdollisia jatkopolkuja**

Skenaarioiden hyödyntäminen

Skenaariot ovat tarinoita vaihtoehtoisista tulevaisuuksista nykyhetkestä tiettyyn tulevaisuuden tilanteeseen. Niiden tarkoitus on stimuloida ajattelua erilaisista mahdollisista toimintaympäristön kehityskuluista.

- 1. Skenaariot kuvaavat vaihtoehtoisia ja mahdollisia tulevaisuuden maailmoja**, keskittyen erityisesti ulkoisen toimintaympäristön kehitykseen.
- 2. Skenaariot eivät ole ennusteita**, vaan kuvauksia erilaisista mahdollisista tulevaisuuksista, yhdistelmä faktaa ja mielikuvitusta. Tarkoituksena on auttaa meitä ymmärtämään ajankohtaisia ilmiöitä ja niiden vaihtoehtoisia kehityskulkuja.
- 3. Skenaariot eivät ole visioita tai strategioita**, vaikka osa niistä saattaa olla mielestämme toivottavampia kuin toiset. **Skenaarioiden tavoitteena on toimia monipuolisesti ymmärryksen lisäämisen, kehittämisen ja tulevaisuuden suunnitelmien pohjana.**

Selvitystyön työvaiheet

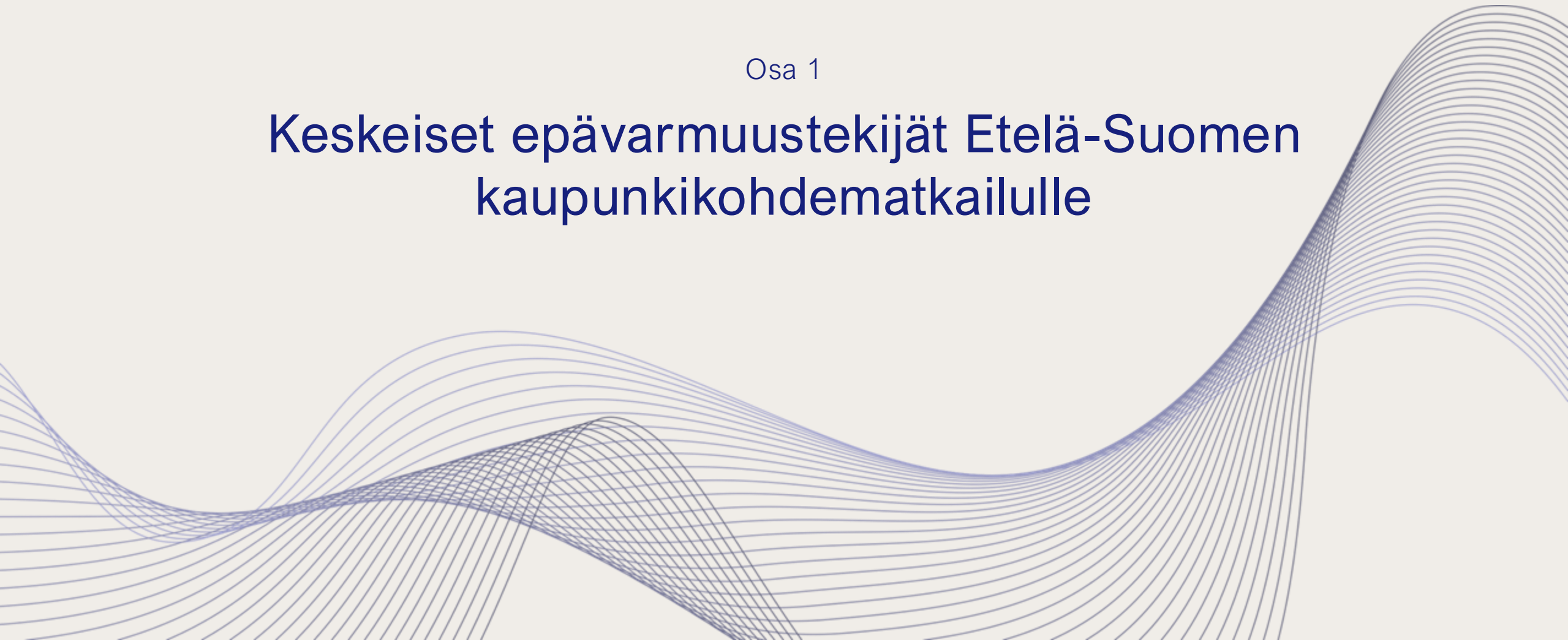
Matkailualan varautuminen ja sopeutuminen ilmastonmuutoksen vaikutuksiin –skenaariotyössä

1. **tunnistettiin 10 kpl vaikuttavimpia** Etelä-Suomen kaupunkikohdematkailun toimintaympäristöä lähitulevaisuudessa muovaavia, ilmastokysymysten kontekstista nousevia **epävarmuustekijöitä** yhdessä projektiryhmän kesken Helsingin kaupungin Climate Teamin asiantuntijatuella

2. **rakennettiin** epävarmuustekijöiden vaihtoehtoisten kehityssuuntien, Kansainvälisen ilmastopaneelin ilmastonmuutoksen sosio-ekonomisia ajureita ja vaikutuksia korostavien SSP-skenaarioiden sekä taustatutkimuksen inspiroimana **kolme skenaariota kuvaamaan Etelä-Suomen kaupunkikohdematkailun toimintaympäristön mahdollisia kehityskulkuja vuoteen 2035:**
 - A. ”Turvallisuushakuisesti turbulentissa maailmassa”
 - B. ”Ilmastoviisaat irtiotot”
 - C. ”Rajaton reissubuumi”

Osa 1

Keskeiset epävarmuustekijät Etelä-Suomen kaupunkikohdematkailulle

Identifioidut 10 epävarmuustekijää skenaarioiden raameina

Vaikuttavat, mutta epävarmat muutostekijät tulevaisuuden toimintaympäristössä

Skenaariotyötä pohjustamaan projektitiimi identifioi ulkoisesta toimintaympäristöstä ne muutostekijät, jotka vaikuttivat Etelä-Suomen kaupunkikohdematkailun kannalta kaikkein

- a) vaikuttavimmilta
- b) epävarmimmilta kehityssuuntiansa osalta

Globaali ilmastoyhteistyö:

- Kansainvälisen ilmastoyhteistyön tila
- Pääasialliset globaalit ilmastokeinot

Globaali matkailu:

- Investoinnit matkailuun
- Kansainvälisen matkailun muodot
- Matkanjärjestäjät ja jakelutiet

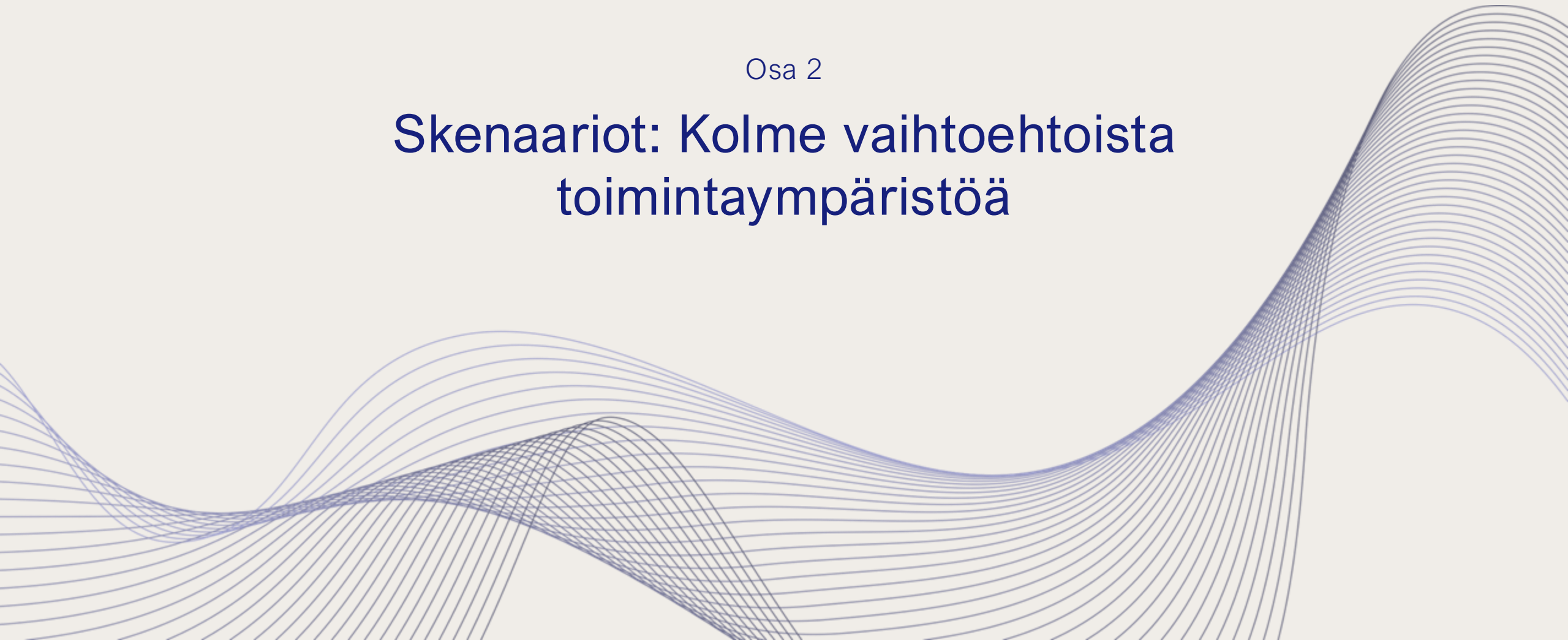
Etelä-Suomen kehitys:

- Lentoliikenne Etelä-Suomeen
- Etelä-Suomen kestävyystoimet ja -maine (esim. liikenneinfrastruktuurin kestävyys ja ilmastopolitiikka)
- Etelä-Suomen ilmasto- ja sääolot
- Asenteet kansainvälistä matkailua kohtaan
- Kotimaanmatkailun nousevat muodot

Osa 2

Skenaariot: Kolme vaihtoehtoista toimintaympäristöä

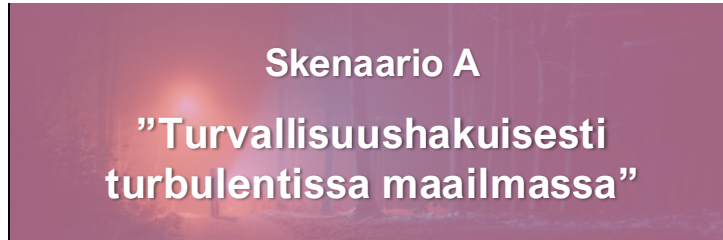
Toimintaympäristön epävarmuustekijöistä skenaarioiksi

Kymmenen ulkoisen toimintaympäristön epävarmuustekijää ja niiden kehityssuunnat skenaarioiden raameina

	Globaali ilmastoysteistyö		Globaali matkailu			Etelä-Suomen kehitys				
Epävarmuus-tekijät	Kansainvälisen ilmasto-yhteistyön tila	Pääasialliset globaalit ilmastokeinot	Investoinnit matkailuun	Kansainvälisen matkailun muodot	Matkanjärjestäjät ja jakelutiet	Lentoliikenne Etelä-Suomeen	Etelä-Suomen kestävyys-toimet ja -maine	Etelä-Suomen ilmasto- ja sääolot	Asenteet kansainvälistä matkailua kohtaan	Kotimaan-matkailun nousevat muodot
Skenaario A	Kansainvälinen yhteistyö järkkyy	Pistemäiset rajoitukset ja sääntely	Vähäiset investoinnit	Edullinen ryhmä-matkailu tuo turvaa	Perinteiset toimijat	Turvattoman tuntuinen lentoliikenne	Sopeutuminen rajallisilla resursseilla	Merkittävästi lämmennyt ilmasto	Välinpitämätön asennoituminen matkailuun	Edullinen lähimatkailu
Skenaario B	Yhteisymmärrys ilmastotyön tärkeydestä, kilpailua kunnianhimoisista toimista	Säännellyt markkinat	Kestävyysperusteisesti säännellyt investoinnit	Hidas matkailu tuntuu oikealta	Uudet palvelumuodot	Säännelty lentoliikenne	Ekologisen innovaation edelläkävijyys	Lämmennyt ilmasto	Kriittisempi ja ehdollinen asennoituminen matkailuun	Jaettu ilo
Skenaario C	Ilmastokysymykset sivuutetaan kansainvälisessä yhteistyössä	Teknologiset ratkaisut	Globaalisti sääntelemättömät investoinnit	Uteliaisuus ja nautiskelu motivoivat pitkälle	Massiiviset ja kaukaiset alustat	Paisunut lentoliikenne	Poliittinen pattitilanne	Epävakaata ilmasto; Golfvirran hyytyminen horisontissa	Positiivinen asennoituminen matkailuun	Tieto liikkuu: Teknologialla ryyditetyt paikalliskohteet

Skenaarioiden kiteytykset

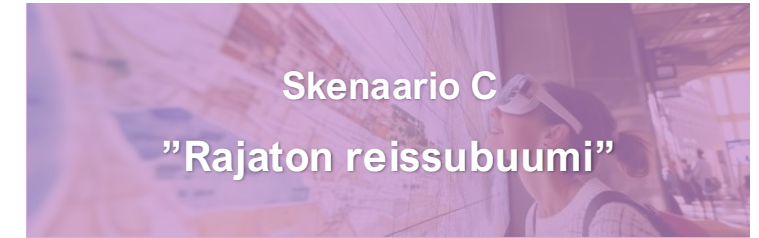
Kolme vaihtoehtoista toimintaympäristöä Etelä-Suomen kaupunkikohdematkailulle vuodelta 2035

Globaali ilmastotyö	Kansainvälinen yhteistyö järkkyy ja maailmantilanne tuntuu turvattomalta; Ilmastokriisi jää vähemmälle huomiolle
Globaali matkailu	Matkailijat hakevat turvaa ja tasalaatuisuutta erityisesti ammattimaisesti järjestetyistä ryhmämatkoista
Etelä-Suomen kehitys	Lentoliikenne tuntuu turvattomalta sekä turvallisuussyistä että epävakaaista sääoloista johtuen

Globaali ilmastotyö	Yhteisymmärrys ilmastokriisin torjunnasta saavutetaan, alueiden kilpailu parhaista keinoista kirittää vaikuttaviin ilmastotoimiin
Globaali matkailu	Investoinnit matkailualalle tehdään yhä kestävyysperusteisemmin; Todennetut päästövähennykset sekä kestävyysvaikutukset ovat investointien avainvauhdittajia
Etelä-Suomen kehitys	Lentoliikenteen sääntely on erityisen tiukkaa ja johtaa useiden Etelä-Suomen lentokenttien sulkemiseen matkailukäytöltä

Globaali ilmastotyö	Kasvunhalu ja päästöintensiiviset elintavat jyräävät alleen ilmastohuolet
Globaali matkailu	Teknologiajätit reitittävät matkailukokemukset ja kuluttajien valinnat alustojensa kautta ja määrittävät, mikä koetaan kestäväksi matkailussa
Etelä-Suomen kehitys	Ilmasto on erityisen epävakaa ja kauempana horisontissa näkyy Golfvirran hyytyminen

Skenaarioiden vertailu

Kolme vaihtoehtoista toimintaympäristöä Etelä-Suomen kaupunkikohdematkailulle vuodelta 2035

	Skenaario A	Skenaario B	Skenaario C
Globaali ilmastotyö	<ul style="list-style-type: none"> Kansainvälinen yhteistyö heikentyy konfliktien kärjistyessä, mikä vaikeuttaa ilmastotyötä Ilmastosääntely jää paikalliseksi, reaktiiviseksi ja pistemäiseksi kansainvälisen konsensuksen puuttuessa 	<ul style="list-style-type: none"> Globaalit haasteet yhdistävät toimijoita, ja ilmastomuutoksen torjunnasta tulee yhteinen prioriteetti Ilmastotoimien kunnianhimolla kilpaillaan kansainvälisesti; Massiivisia resursseja ohjataan puhtaaseen energiaan sekä kiertotalouteen ja fossiilisten polttoaineiden käyttöä suitsitaan 	<ul style="list-style-type: none"> Kansainvälinen yhteisö priorisoi nopeaa kasvua ja päästöntensiivisiä elämäntapoja ilmastomuutoksen torjunnan sijaan Ilmastoratkaisuja odotetaan pääosin innovaatioilta, sillä sääntely ja laajempi mobilisaatio ilmastotyöhön jäävät vähäisiksi
Globaali matkailu	<ul style="list-style-type: none"> Matkailualan investoinnit vähenevät epävakaan kansainvälisen toimintaympäristön ja kuluttajien säästäväisyyden vuoksi Matkanjärjestäjien tuki, ryhmämatkat sekä tarjoushinnat saavat matkailijoita liikkeelle vaikka turvallisuuteen liittyvät huolenaiheet varjostavat matkailua Perinteiset matkanjärjestäjät konsolidoituvat, ja uusien innovaatioiden kehitys hidastuu investointien puutteessa 	<ul style="list-style-type: none"> Investointeja arvioidaan kestävyysperusteisesti, painottaen päästövähennyksiä ja kestävyys siirtymävaikutuksia Vähäpäästöiset kulkumuodot ja slow travel -filosofia nousevat suosioon matkailussa Matkanjärjestäjät kehittävät kestävämpiä palvelukonsepteja sääntelyn ja markkinamuutoksen vuoksi 	<ul style="list-style-type: none"> Matkailualan investointeja ei arvioida kattavasti kestävyysnäkökulmasta Globaalisti nousevien talouksien keskiluokka kasvaa ja etsii uusia matkailukokemuksia, samalla kun kansainväliseen matkailuun jo tottuneet jatkavat pitkälti entiseen tapaan Suuryritysten digitaaliset alustat ohjaavat kuluttajien valintoja ja muovaavat matkailualaa
Etelä-Suomen kehitys	<ul style="list-style-type: none"> Turvallisuuskysymykset nostavat lentomatkailun kustannuksia ja vähentävät lentomatkustusta ajoittain, mutta muuten lentoliikenne kasvaa Etelä-Suomessa keskitytään kustannustehokkaisuuteen ja resilientteihin ilmastoratkaisuihin paikallisia resursseja hyödyntäen Ilmasto lämpenee merkittävästi Etelä-Suomessa ja talvet muuttuvat pääosin lumettomiksi; sään ääri-ilmöt tekevät merkittävää tuhoa Suomalaisten huomio keskittyy muihin ilmiöihin kuin matkailuun, mutta matkailu tuo kaivattuja lisätuloja Taloudelliset tekijät ja ilmastomuutos lisäävät lähimatkailun ja kotimaankohteiden suosiota 	<ul style="list-style-type: none"> Lentoliikennettä pyritään systemaattisesti korvaamaan poliittisin toimin (esim. raideliikenteellä) ja joitakin Etelä-Suomen lentokenttiä suljetaan matkailukäytöltä Etelä-Suomi profiloituu kestävä kehityksen innovaatioiden johtajaksi Tarmokkaalla ilmastotyöllä on onnistuttu vaikuttamaan ilmaston lämpenemiseen, mutta se lämpenee silti ja kasvattaa sään ääri-ilmiöiden määrää Matkailua ja erityisesti lentomatkailua tarkastellaan kriittisesti ilmastonäkökulmasta Kotimaanmatkailu muuttuu monipuolisemmaksi yhdistäen työn, asumisen ja matkailun 	<ul style="list-style-type: none"> Lentoliikenteen määrä paisee globalisaation myötä, vähäpäästöisiä ratkaisuja kehitetään epävarmoin tuloksin Poliittisen päätöksenteon tahmeus hidastaa kestävä kehityksen toimia Etelä-Suomessa Kasautuva tutkimusnäyttö puoltaa sitä, että Golf-virta on kaukaisemmassa tulevaisuudessa taantumassa, mikä uhkaa viilentää Pohjois-Eurooppaa myöhemmin merkittävästi; sään ääri-ilmiot aiheuttavat ennätyksellisen paljon tuhoa Matkailu nähdään modernin elämän ilona ja itseilmaisun muotona Digitaaliset ratkaisut muuttavat matkailukokemuksen Suomessa, mutta kotimaanmatkailun määrä laskee

Skenaario A

Turvallisuushakuisesti turbulentissa maailmassa

Globaali ilmastotyö

Kansainvälinen yhteistyö järkkyy

Kansainvälinen yhteistyö järkkyy. Konfliktit kärjistyvät mm. ilmastokriisin alueellisten (esim. maa- ja vesitalouteen liittyvien) vaikutusten myötä. Kansainvälinen ilmastotyö kärsii yhteistyön puutteesta, jolloin konkreettisempi ja suurempi väkivallan uhka saa ilmastokriisiä enemmän huomiota. Kansainväliset ilmastotoimet ovat reaktiivisia ja pistemäisiä, ei globaalisti tai yhteiskunnan eri osa-alueiden osalta kattavia.

Pistemäiset rajoitukset ja sääntely

Ilmastosääntelystä ei saada aikaan kansainvälistä konsensusta, joten valtiot ja erityisesti alueet sekä kaupungit kompensoivat paikallisista olosuhteista kumpuavalla pistemäisellä sääntelyllä. Reaktiiviset rajoitukset (esim. symbolisesti tärkeiden paikallisten resurssien käyttöön liittyen) ovat avainasemassa.

Globaali matkailu

Vähäiset investoinnit

Matkailuala on erityisesti kärsinyt investoijien silmissä kansainvälisen yhteistyön järkkymisestä ja kuluttajien kukkaronnyörien kiristymisestä. Vähäisten julkisten matkailua tukevien investointien odotetaan palvelevan pääosin matkailusektorin ulkopuolisia toimijoita.

Edullinen ryhmämatkailu tuo turvaa

Turvallisuus- ja ilmastotilanteen kärjistyessä ammattilaisten järjestämä ryhmämatkailu rohkaisee ihmisiä kansainvälisille matkoille. Esim. edulliset last minute -tarjoukset houkuttavat ihmisiä lyhyille viikonloppumatkoille.

Perinteiset toimijat

Perinteiset matkanjärjestäjät konsolidoituvat. Koska investoinnit matkailualalle ovat pieniä, ei suuria kannustimia uusiin palveluinnovaatioihin tai markkina-entryille ole.

Etelä-Suomen kehitys

Turvattoman tuntuinen lentoliikenne

Turvallisuuskysymykset nostavat lentomatkailun kustannuksia sekä laskevat kuluttajien lentohalukkuutta ajoittain ja paikoittain. Lennot kärsivät mm. GPS- ja drone-häirinnästä sekä epävakaista sääoloista.

Sopeutuminen rajallisilla resursseilla

Kustannussäästöt ja päästövähennykset lyövät kättä, kun Etelä-Suomessa sopeudutaan ilmastomuutokseen; Resursseja kuten energiaa säästetään ja paikallisia resursseja hyödynnetään esim. kiertotalouden kautta. Etelä-Suomessa sopeudutaan ilmastomuutokseen paikallista resilienssiä korostaen.

Merkittävästi lämmennyt ilmasto

Ilmasto on lämmennyt merkittävästi Etelä-Suomessa ja sen ympäristössä. Neljästä vuodenaikasta ollaan siirtymässä kolmeen, lumisen talven jäädessä historiaan. Sään ääri-ilmiot kuten tulvat lisääntyvät merkittävästi.

Välinpitämätön asennoituminen matkailuun

Huomio kiinnittyy pääosin muihin ilmiöihin kuin matkailuun. Mm. kuumentuneesta Etelä-Euroopasta tuleva matkailu tuo kuitenkin kaivattuja lisätuloja taloushuolien keskelle.

Edullinen lähimatkailu

Taloudelliset tekijät ja ilmastomuutos ovat muovanneet matkailutottumuksia. Kustannustehokkuus ohjaa valintoja: lähimatkailu ja kotimaan kohteet ovat nousseet suosioon edullisempina vaihtoehtoina.

Skenaarion konkretisointi

Skenaario A: ”Turvallisuushakuisesti turbulentissa maailmassa”

Globaali ilmastotyö

- Kansainvälinen yhteistyö heikentyy konfliktien kärjistyessä, mikä vaikeuttaa ilmastotyötä
- Ilmastosääntely jää paikalliseksi, reaktiiviseksi ja pistemäiseksi kansainvälisen konsensuksen puuttuessa

Globaali matkailu

- Matkailualan investoinnit vähenevät epävakaan kansainvälisen toimintaympäristön ja kuluttajien säästäväisyyden vuoksi
- Matkanjärjestäjien tuki, ryhmämatkat sekä tarjoushinnat saavat matkailijoita liikkeelle vaikka turvallisuuteen liittyvät huolenaiheet varjostavat matkailua
- Perinteiset matkanjärjestäjät konsolidoituvat, ja uusien innovaatioiden kehitys hidastuu investointien puutteessa

Etelä-Suomen kehitys

- Turvallisuuskysymykset nostavat lentomatkailun kustannuksia ja vähentävät lentomatkustusta ajoittain, mutta muuten lentoliikenne kasvaa
- Etelä-Suomessa keskitytään kustannustehokkaisiin ja resilientteihin ilmastoratkaisuihin paikallisia resursseja hyödyntäen
- Ilmasto lämpenee merkittävästi Etelä-Suomessa ja talvet muuttuvat pääosin lumettomiksi; sään ääri-ilmiöt tekevät merkittävää tuhoa
- Suomalaisten huomio keskittyy muihin ilmiöihin kuin matkailuun, mutta matkailu tuo kaivattuja lisätuloja
- Taloudelliset tekijät ja ilmastomuutos lisäävät lähimatkailun ja kotimaan kohteiden suosiota

Olosuhteiden arvaamattomuus

Matkailun määrä

Matkailijoiden itsenäisyys

Lähimatkailijoiden osuus

Viikonloppureissu Helsingistä Tampereelle

- Viikonloppureissulla Helsingistä saunapääkaupunkiin Tampereelle sauna-festareille! Minibussi täynnä sauna-hifistelijöitä ja pari kansainvälistä vierailijaa myös mukana viime viikon Helsinki-Vantaan lentokiellosta huolimatta! Sauna-tour ympäri Tamperetta joulukuisessa räntäsateessa, piristää tässä maailmantilanteessa!
- 5 tähteä: Rajaportin saunalla tuttu saunanlämmittäjä mestari edelleen vaalimassa etikettiä!

Skenaario B

Ilmastoviisaat irtiotot

Globaali ilmastotyö

Yhteisymmärrys ilmastotyön tärkeydestä, kilpailua kunnianhimoisimmista toimista

Ilmastokriisi ja muut globaalit haasteet hitsaavat toimijoita yhteen eri rajojen yli. Ilmastomuutoksen torjunta koetaan kaikkien intressejä palvelevana prioriteettina. Vaikuttavia ilmastositoumuksia saadaan aikaan ja niiden kunnianhimoista kilpaillaan eri alueiden (kuten EU tai Kiina) välillä. Eri alueet pyrkivät ilmastositoumuksilla ja markkinoiden sääntelyllä houkuttelemaan kestäviä investointeja sekä parantamaan paikallista elämänlaatua.

Säännellyt markkinat

Kansainvälisesti markkinoita säännellään kohti vähäpäästöisyyttä. Fossiilisten polttoaineiden käyttöä on suitsittu, päästöperusteista verotusta otettu käyttöön ja massiivisia resursseja ohjattu puhtaan energian infrastruktuuriin sekä kiertotalouteen. Vihreät innovaatiot ovat talouskasvun moottoreita.

Globaali matkailu

Kestävyyssperusteisesti säännellyt investoinnit

Investointeja matkailuun arvioidaan erityisesti kestävyysperusteisesti. Todennetut aikaansaavat päästövähennykset sekä kestävyys siirtymävaikutukset ovat investointien avainvauhdittajia.

Hidas matkailu tuntuu oikealta

Junamatkailu ja muut vähäpäästöiset kulkumuodot ovat nousseet suosioon. Matkailijat viipyvät kohteissa pidempään, syvenyen paikalliseen kulttuuriin ja elämäntapaan. Slow travel -filosofia painottaa laatua määrän sijaan. Etätyötä sekä työmatkoja yhdistellään vapaa-ajan matkoihin. Matkoilta toivotaan merkityksellisyyttä esim. autenttisten arjen kokemusten ja paikallisyhteisöihin osallistumisen kautta.

Uudet palvelumuodot

Matkanjärjestäjät pyrkivät sääntelyn ja markkinamuutoksen perusteella kehittämään uusia, kestävämpiä palvelukonsepteja. Uusia, innovatiivisia toimijoita tulee alalle.

Etelä-Suomen kehitys

Säännelty lentoliikenne

Sääntelytoimet kuten tiukennettu EU:n ETS ja CORSIA ovat nostaneet lentämisen kustannuksia merkittävästi. Euroopassa lyhyet lennot on pääosin korvattu raideliikenteellä, mutta Suomen maantiede ei tätä samalla tapaa salli. Etelä-Suomessa lentokenttiä on suljettu matkailukäytöltä ja Helsinki-Vantaa pyrkii löytämään uusia mahdollisuuksia yhteistyöstä kestävämpää liiketoimintaa harjoittavien toimijoiden kanssa.

Ekologisen innovaation edelläkävijyys

Etelä-Suomesta tulee kestävä kehityksen rohkea innovaatiojohtaja, yhdistäen vihreän teknologian luontopohjaisiin ratkaisuihin. Alue muuttaa kaupunkiympäristöjään laajalla viher- ja sinirakenteella, luoden elävän laboratorion kestävälle arjelle ja ekomatkailulle. Liikkuminen nojaa joukkoliikenteeseen sekä kevyisiin liikennemuotoihin, jolloin autoille allokoitua tilaa voidaan vihertää. Lähestymistapa houkuttelee kestävämpää liiketoimintaa.

Lämmennyt ilmasto

Ilmasto on edelleen lämmennyt, mutta globaalia päästökäytöstä on saatu hillittyä tarmokkaalla ilmastotyöllä. Ilmastomuutoksen vaikutusten paikalliseen hallintoihin on käytetty panoksia. Esim. kaupunkien lämpösaarekkeita on vähennetty. Kuitenkin sään ääri-ilmiöt lisääntyvät, koska riittävän isoa muutosta ei ole saatu aikaan.

Kriittisempi ja ehdollinen asennoituminen matkailuun

Osana ilmastotyötä eri yhteiskunnan osa-alueita ja talouden sektoreita tarkastellaan tiukasti ilmastoriskien näkökulmasta. Matkailu onkin kriittisen tarkastelun kohteena. Kuluttajien ja investoijien boikotit kohdistuvat varsinkin lentämiseen perustuvaan matkailuun Suomessa.

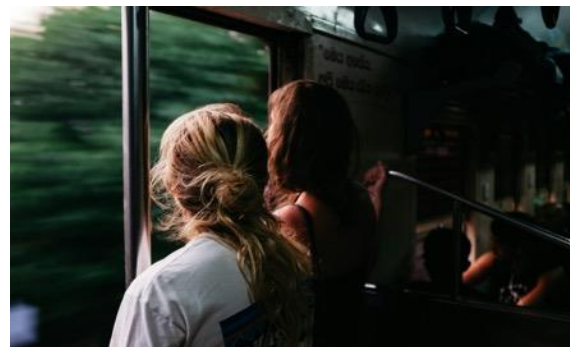
Jaettu ilo

Kotimaan matkoilla jaetaan paitsi resursseja kuten tiloja, myös matkailun syitä workcationien muodossa. Ihmiset viettävät kuukausia eri puolilla Suomea yhdistäen työn, muualla asuvien läheistensä tapaamisen, yhteisölliset (etä)työtilat ja monipaikkaisen asumisen. Matkailijat osallistuvat paikallisarkeen ja tapahtumiin. Lähimatkailu ja kodinvaihto lähialueilla ovat yleistyneet merkittävästi.

Skenaarion konkretisointi

Skenaario B: "Ilmastoviisaat irtiotot"

Globaali ilmastotyö

- Globaalit haasteet yhdistävät toimijoita, ja ilmastomuutoksen torjunnasta tulee yhteinen prioriteetti
- Ilmastotoimien kunnianhimmolla kilpaillaan kansainvälisesti; Massiivisia resursseja ohjataan puhtaaseen energiaan sekä kiertotalouteen ja fossiilisten polttoaineiden käyttöä suitsitaan

Globaali matkailu

- Investointeja arvioidaan kestävyysperusteisesti, painottaen päästövähennyksiä ja kestävyys siirtymävaikutuksia
- Vähäpäästöiset kulkumuodot ja slow travel -filosofia nousevat suosioon matkailussa
- Matkanjärjestäjät kehittävät kestävämpiä palvelukonsepteja sääntelyn ja markkinamuutoksen vuoksi

Etelä-Suomen kehitys

- Lentoliikennettä pyritään systemaattisesti korvaamaan poliittisin toimin (esim. raideliikenteellä) ja joitakin Etelä-Suomen lentokenttiä suljetaan matkailukäytöltä
- Etelä-Suomi profiloituu kestävä kehityksen innovaatioiden johtajaksi
- Tarmokkaalla ilmastotyöllä on onnistuttu vaikuttamaan ilmaston lämpenemiseen, mutta se lämpenee silti ja kasvattaa sään ääri-ilmiöiden määrää
- Matkailua ja erityisesti lentomatkailua tarkastellaan kriittisesti ilmastonäkökulmasta
- Kotimaanmatkailu muuttuu monipuolisemmaksi yhdistäen työn, asumisen ja matkailun

Olosuhteiden arvaamattomuus

Matkailun määrä

Matkailijoiden itsenäisyys

Lähimatkailijoiden osuus

Suomi-workcation Tukholmasta käsin

- Ensimmäinen viikko Suomi-reissua takana! Ehdin tutustua aika moneen oman alan ammattilaiseen Tampereella, mutta tänään matkustan Helsinkiin, jossa vaihdan vapaalle! Koko matka muuten ilman lentoja; Ensin pohjoisen kautta Suomeen junilla ja takaisin Tukholmaan laivalla!
- 5 tähteä: Kiinnostava uusi ravintolakonsepti Tampereen kiertotalousravintolakorttelissa, jossa ravintolat tekevät toistensa sivuvirroista ihmeitä!

Skenaario C

Rajaton reissubuumi

Globaali ilmastotyö

Ilmastokysymykset sivuutetaan kansainvälisessä yhteistyössä

Kansainvälisellä yhteisöllä on rahkeita yhteistyöhön, mutta sen huomio ei kohdistu ilmastomuutoksen vastaiseen taisteluun. Kasvunälkä ja päästöintensiiiviset elämäntavat ottavat etusijan kansainvälisen politiikan näyttämöllä.

Teknologiset ratkaisut

Laajempi mobilisaatio ilmastotyöhön jää saavuttamatta, jolloin sääntely tai laajemmat markkinapohjaiset ratkaisut ovat verrattain pienessä roolissa ilmastomuutoksen vastaisessa taistelussa. Laajoilla resursseilla operoivat teknologiayritykset kehittävät omista intresseistään käsin tehokkaita ilmastoratkaisuja. Kehitystyö on kuitenkin ailahtelevaa ja läpinäkymätöntä.

Globaali matkailu

Globaalisti sääntelemättömät investoinnit

Matkailualalle löytyy investointihalukkuutta. Investointeja ei erityisen kattavasti arvioida kestävyysnäkökulmasta. Mm. hyvin skaalautuvat ja teknologiavetoiset investointikohteet saavat huomiota ja rahoitusta.

Uteliaisuus ja nautiskelu motivoivat pitkälle

Nousevien talouksien keskiluokka on kasvanut voimakkaasti, mm. Aasiassa ja Afrikassa, mikä lisää kansainvälisen matkailun määrää merkittävästi. Matkailijat etsivät innokkaasti uusia kokemuksia ja elämyksiä pitkiäkin etäisyyksien päästä. Aiemmin eksklusiiviset kokemukset ovat nyt laajemmin saatavilla. Kansainväliseen matkailuun jo tottuneet haluavat edelleen nauttia matkailusta eivätkä halua rajoittaa itseään.

Massiiviset ja kaukaiset alustat

Kuluttajien valinnat ja kokemukset reitittyvät kansainvälisten suuryritysten digitaalisten alustojen kautta. Yritysten intressit muovaavat matkailua ja esim. niiden tapa ymmärtää kestävyys juurtuu matkailualan standardiksi.

Etelä-Suomen kehitys

Paisunut lentoliikenne

Lentoliikenteen määrä kasvaa maailman globalisoituessa ja nousevien talouksien keskiluokan vaurastuessa. Samanaikaisesti maailman varakkaimmilla alueilla lentoliikenteestä ei haluta luopua. Osasta lentoliikenteen kestävyys siirtymään tähtäävästä regulaatiosta on luovuttu. Uusiin vähäpäästöisiin ratkaisuihin lentoliikenteessä satsataan paljon, mutta satsausten tulokset eivät välttämättä ole mairittelevia.

Poliittinen pattitilanne

Poliittiset erimielisyydet ja taloudelliset haasteet johtavat kestävä kehityksen toimien hidastumiseen. Vaikka jonkin verran edistystä tapahtuu, se on epäohdonmukaista, ja Etelä-Suomen on vaikea erottautua kestävä kehityksen saralla.

Murtunut ilmasto; Golf-virran hyytyminen horisontissa

Ennusteet kasautuvat: Erittäin nopea ilmastomuutos tulee heikentämään Pohjois-Eurooppaa lämmittävää Golf-virtaa kaukaisemmassa tulevaisuudessa. Pohjois-Euroopassa lämpötilat nousevat vielä, mutta ennusteiden mukaan tulevaisuuden talvista odotetaan hyytäviä. Seuraavina vuosikymmeninä vesistöjen odotetaan jäätyvän pitkiksi ajoiksi ja useiden lajien elinolojen odotetaan heikkenevän. Sään ääri-ilmiöt näkyvät voimakkaasti, mm. myrskyinä.

Positiivinen asennoituminen matkailuun

Matkailu hyväksytään yhdeksi modernin elämän iloista. Nautintoa tavoitteleva ja yksilöllinen ilmapiiri leimaa matkailua, joka on itse- ja statusilmaisun muoto.

Tieto liikkuu: Teknologialla ryyditetyt paikalliskohteet

Digitaaliset ratkaisut ovat muuttaneet matkailukokemuksia Suomessa. Älylaitteet tarjoavat reaaliaikaista, personoitua tietoa kohteista ja aktiviteeteista. Virtuaaliset oppaat ja 3D-mallinnetut historialliset rekonstruktiot elävöittävät lähikohteita. Kuitenkin kiinnostus kansainvälistä matkailua kohtaan on kotimaanmatkailua suurempi.

Skenaarion konkretisointi

Skenaario C: ”Rajaton reissubuumi”

Globaali ilmastotyö

- Kansainvälinen yhteisö priorisoi nopeaa kasvua ja päästöntensiivisiä elämäntapoja ilmastomuutoksen torjunnan sijaan
- Ilmatoratkaisuja odotetaan pääosin innovaatioilta, sillä sääntely ja laajempi mobilisaatio ilmastotyöhön jäävät vähäisiksi

Globaali matkailu

- Matkailualan investointeja ei arvioida kattavasti kestävyysnäkökulmasta
- Globaalisti nousevien talouksien keskiluokka kasvaa ja etsii uusia matkailukokemuksia, samalla kun aiemmin matkailleet jatkavat entiseen tapaan
- Suuryritysten digitaaliset alustat ohjaavat kuluttajien valintoja ja muovaavat matkailualaa

Etelä-Suomen kehitys

- Lentoliikenteen määrä paisuu globalisaation myötä, vähäpäästöisiä ratkaisuja kehitetään epävarmoin tuloksin
- Poliittisen päätöksenteon tahmeus hidastaa kestävän kehityksen toimia Etelä-Suomessa
- Kasautuva tutkimusnäyttö puoltaa sitä, että Golf-virta on kaukaisemmassa tulevaisuudessa taantumassa, mikä uhkaa viilentää Pohjois-Eurooppaa myöhemmin merkittävästi; sään ääri-ilmiöt aiheuttavat ennätysellisen paljon tuhoa
- Matkailu nähdään modernin elämän ilona ja itseilmaisun muotona
- Digitaaliset ratkaisut muuttavat matkailukokemuksen Suomessa, mutta kotimaanmatkailun määrä laskee

Olosuhteiden arvaamattomuus

Matkailun määrä

Matkailijoiden itsenäisyys

Lähimatkailijoiden osuus

Ensimmäinen matka Eurooppaan

- Lasten ensimmäinen Euroopan matka alkoi juuri! Lapset ovat aika innoissaan, vaikka lumen sijaan tuulee ja tulvii... Alun perin ei ollut tarkoitus tulla Helsinkiin, mutta bookkaus-alustan yhteistyökumppanihotelleissa ei ollut tilaa muissa alueen kaupungeissa.
- 5 tähteä: Joulupukin yllätysvierailu hotellilla! Oli tehnyt aika pitkän matkan hänkin, kuulemma kotiseudultaan ovat lumet kadonneet...

Skenaarioita tukevia uutissignaaleja nykypäivästä

Skenaario A

Kööpenhamina värvää turistik tekemään työtä paikallisympäristön hyväksi

Kööpenhamina on lanseerannut "CopenPay"-ohjelman, joka kannustaa ulkomaalaisia vierailijoita edistämään kestävä matkailua ja ymmärtämään tanskalaisen yhteiskunnan ympäristöystävällistä asennetta.

Ohjelma palkitsee ekologisia käyttäytymismalleja eduilla, kuten ilmaisilla lounailla ja museoiden sisäänkäynneillä. Tavoitteena on luoda merkityksellisiä ja mieleenpainuvia paikallisyhteisöä tukevia kokemuksia vastuullisesti.

Ohjelman interaktiivinen kartta näyttää kohteet, joissa vierailijat voivat auttaa ilmastoystävällisissä toimissa.

Esimerkiksi kajakin saa lainaan ilmaiseksi, jos sitoutuu keräämään roskia satamasta. Tällä tavoin vierailijat voivat osallistua kaupungin vesistöjen puhtaanapitoon.

[Lähde: TheMayor.EU](#)

Skenaario B

Yöjunatestaaja – Euroopan uusin ammatti

Yöjunamatkustaminen on noussut uudelleen suosioon Euroopassa uusien reittien myötä. Tämä on synnyttänyt tarpeen varmistaa palveluiden laatu ja matkustajien hyvä yöuni; Lentomatkailua hitaampi matkustaminen tuntuu nopealta, jos makeasti nukkuessaankin on liikkeellä.

Matkatavaroiden säilytysyritys Radical Storage palkkaa yöjunatestaajan, jonka tehtävänä on matkustaa Euroopan yöjunissa ja arvioida niiden palveluita ja mukavuutta.

Useat yhtiöt, kuten European Sleeper ja Nightjet, ovat aloittaneet tai laajentaneet yöjunapalveluitaan eri puolilla Eurooppaa, mikä viittaa siihen, että testaajille riittää työtä tulevaisuudessakin.

[Lähde: TheMayor.EU](#)

Skenaario C

Startup integroi säävakuutukset varausjärjestelmiin

Sveitsiläinen startup Poncho on lanseerannut sääpohjaisen vakuutusalan. Yritys pyrkii muuttamaan matkailu- ja majoitusalan tapaa käsitellä ennustamatonta säätä.

Yritys käyttää reaaliaikaista säädettä ja algoritmeja ennustukseen olosuhteita ja laskeakseen vakuutusten hintoja.

Ponchon teknologia integroituu varausjärjestelmiin, mahdollistaen asiakkaille sääsuojan ostamisen varausten yhteydessä. Jos huono sää vaikuttaa varattuun tapahtumaan tai matkaan, hyvitys käsitellään automaattisesti ilman erillisiä vaatimuksia.

Poncho laajentaa toimintaansa Euroopan matkailumarkkinoilla ja rakentaa kumppanuuksia vakuutusyhtiöiden kanssa.

[Lähde: The Next Web](#)

Skenaarioista riippumattomia toimintaympäristön muutoksia (1/2)

Useammalle kuin yhdelle skenaarioille yhteisiä elementtejä

Jotta skenaariot auttaisivat varautumaan kattavasti erilaisiin mahdollisiin kehityskulkuihin, ne on tehty erilaisiksi, jopa kärjistäen. Niistä kuitenkin löytyy myös samankaltaisuuksia. Tällä sekä seuraavalla sivulla käydään läpi niistä oleellisimpia.

Skenaariot A ja C: Epävakaat olosuhteet matkailulle

Kaikissa kolmessa skenaariossa voimistuvien sään ääri-ilmiöiden oletetaan epävakauttavan matkailun olosuhteita Etelä-Suomessa. Syyt erityisen epävakaille oloille skenaarioissa A ja C kuitenkin ovat kuitenkin osin poikkeavat. Kun skenaariossa C syynä epävakaasiin olosuhteisiin ovat lähinnä ilmastonmuutoksen pahentamat sään ääri-ilmiöt, skenaariossa A sään ääri-ilmiöiden ohella myös geopoliittisiin jännitteisiin liittyvä heikentynyt turvallisuustilanne tekee olosuhteista epävakaammat.

Skenaariot A ja C: Vähenevä matkailijoiden itsenäisyys

Epävakaat olot ja ryhmäytymällä saavutettavat skaalaedut lisäävät kysyntää matkailun ammattilaisten järjestämille ryhmämatkoille skenaariossa A, jossa turvallisuudesta, kontrolloitavuudesta sekä edullisuudesta on tullut merkittäviä myyntivaltteja. Skenaariossa C matkailijoita ohjaavat varsinkin matkailulle relevantteja palveluita välittävät alustat algoritmeineen; kohdevarauksista, navigaattoreista ja käännöstyökaluista sen määrittelyyn, miten paikallinen kulttuuri tai kestävä matkailu koetaan.

Skenaariot A ja B: Lähimatkailijoiden korostuva rooli

Lähimatkailulla viitataan tässä yhteydessä matkailuun pääosin Euroopan lähialueilta. Ilmastotoimista johtuen lähimatkailu näyttäytyy aiempaa positiivisemmassa valossa. Skenaariossa B lähialuematkailu saa nostetta erityisesti siksi, että lentomatkailun ilmastopäästöt koetaan liian suuriksi. Skenaariossa A lähimatkailun nousu johtuu lisäksi epävakaasta geopoliittisesta toimintaympäristöstä (joka saattaa johtaa esim. turvallisuusuhkiin ja matkustusrajoituksiin). Kuitenkin kestävyysshuolet sekä talouden tila vaikuttavat myös.

Skenaarioista riippumattomia toimintaympäristön muutoksia (2/2)

Kaikille skenaarioille yhteisiä elementtejä

Kiireellisiä ja vaikuttavia toimiva vaativa ilmastonmuutos

Ilmastonmuutos vaatii nopeita ja vaikuttavia toimia joka skenaariossa. Vaikka skenaario C:n maailmassa huoli on korostetusti hautautunut muiden ilmiöiden alle ja useat avaintoimijat kääntävät katseensa pois ilmastokysymyksestä, ilmastonmuutos ei katoa mihinkään. Skenaariossa C vajavaiset ilmastotoimet lopulta voimistavat ilmastonmuutosta entisestään. Matkailualalla on siis vastuu tehdä juuriin meneviä toimia.

Etelä-Suomen maantiede asettaa alueen matkailulle erityisen haasteen: Suuri osa matkustamisesta sekä Etelä-Suomen kaupunkimatkailun kokonaispäästöistä perustuu päästöintensiiviseen lentomatkustamiseen. Jos tätä yhtälöä ei saada a) muutettua (esim. matkustusmuotojen päästöjä alentamalla) ja/tai b) kompensoitua muilla kestävyysvaikutuksilla ja päästövähennyksillä, Etelä-Suomen matkailu joutunee ilmastovaikutuksineen kilpailemaan lähikohteiden (kuten Tukholma ja [Tallinna, johon niin ikään kaavaillaan Keski-Eurooppaan vieviä yöjunayhteyksiä](#)) kanssa takamatkalta.

Muuttuva sää ja sään ääri-ilmiöt

Skenaariotarkastelu ulottuu vuoteen 2035, johon mennessä sään muutokset eri skenaarioissa eivät eroa toisistaan merkittävästi, [sillä erilaiset makrotason ilmastotoimet eivät ehdi saada merkittäviä säävaikutuksia aikaan](#). Kaikissa kolmessa skenaariossa on oletettu, että sään ääri-ilmiöt tulevat Etelä-Suomessa yleistymään. Ääri-ilmiöt aiheuttavat huolta matkailijoiden turvallisuudesta sekä painetta infrastruktuurin ylläpidolle. Vaikeasti ennakoitavien ääri-ilmiöiden lisäksi ilmastonmuutos voi Etelä-Suomessa tarkoittaa esimerkiksi vetisempiä ja lumettomampia talvia, pidempää syksyä sekä yleisesti nousevia lämpötiloja eri vuodenaikoina (mm. voimakkaampia helleaaltoja).^{1,2} Lumettomuus, pimeys ja kosteus voivat esim. kokemusten ja mielikuvien sekä ulkoaktiviteettien osalta asettaa haasteita talvikauden matkailulle sekä lisätä paikallisten kritiikkiä lentomatkailua kohtaan. Etelä-Suomen kesän lämpötilat taas voivat tuoda hetkellistä helpotusta niille kuumenneiden alueiden asukkaille, joilla on mahdollisuus matkata kesäisin pois tukalaksi muuttuneilta kotiseuduiltaan. Nojatessaan päästöintensiivisiin matkustusmuotoihin, tällainen matkailu kuitenkin kiihdyttäisi ilmastonmuutosta entisestään.

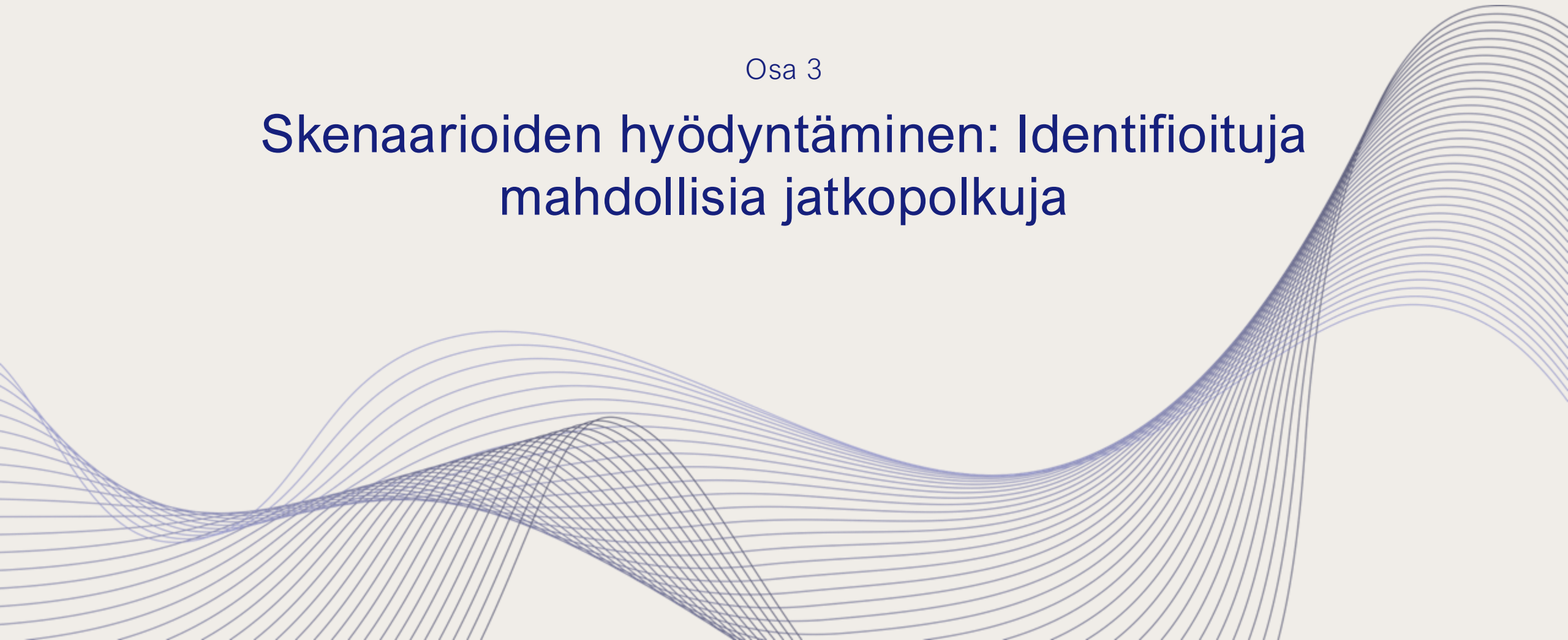
Ilmastonmuutoksen välilliset vaikutukset

Vaikka selvityksessä on keskitytty juuri Etelä-Suomen kaupunkikohteiden matkailukokemuksiin muuttuvan ilmaston kontekstissa, suuri osa ilmastonmuutoksen vaikutuksista iskee matkailualaan *välillisesti*. Esimerkiksi Etelä-Suomen matkailualalle oleelliset kansainväliset toimitusketjut voivat häiriintyä kaukana Etelä-Suomesta tapahtuvien sään ääri-ilmiöiden myötä. Vaikutukset voivat olla erilaisia riippuen matkailualan spesifistä osa-alueesta.

1) Gregow, Hippi, et al. *Ilmastonmuutokseen sopeutumisen ohjauskeinot, kustannukset ja alueelliset ulottuvuudet*. 2021.
2) Uudenmaan liitto. *Uudenmaan ilmasto- ja ilmastoriski- ja haavoittuvuustarkastelu*. 2025.

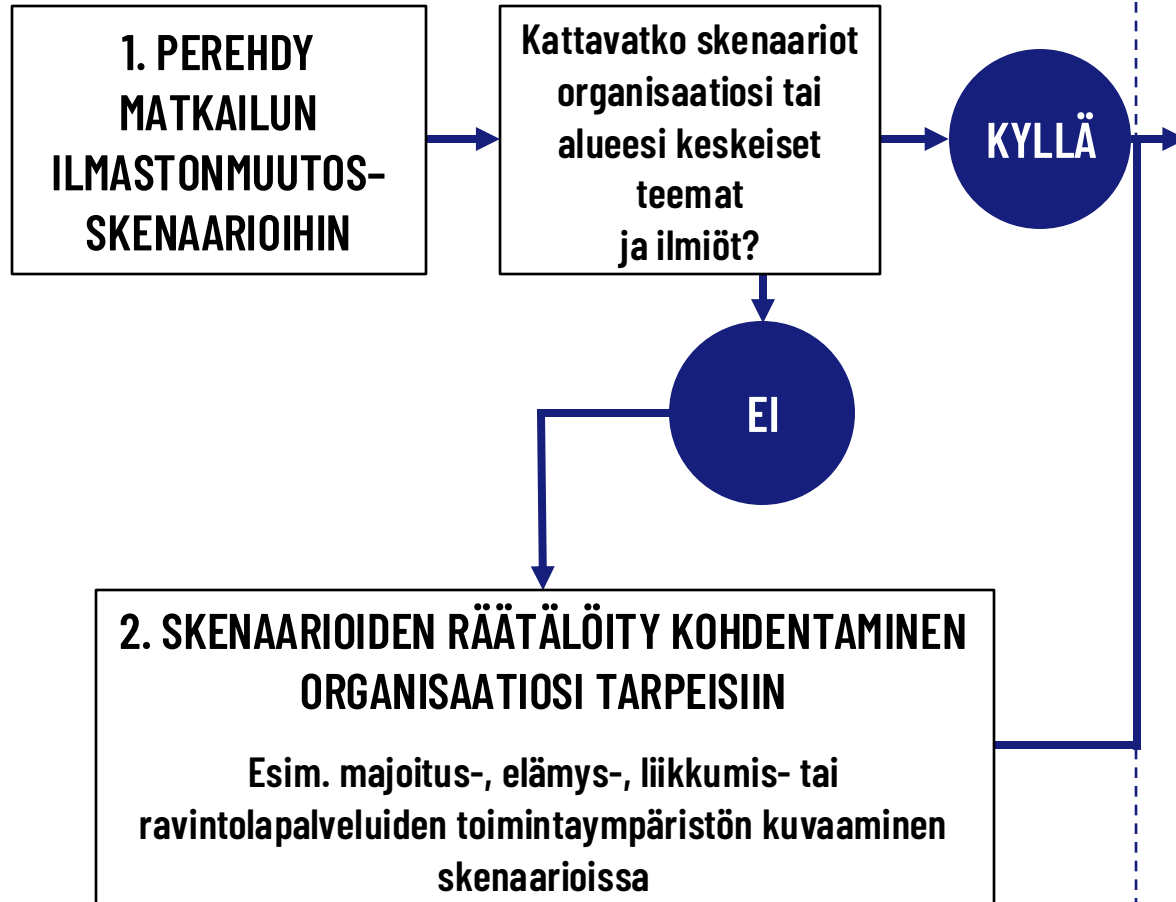
Osa 3

Skenaarioiden hyödyntäminen: Identifioituja mahdollisia jatkopolkuja

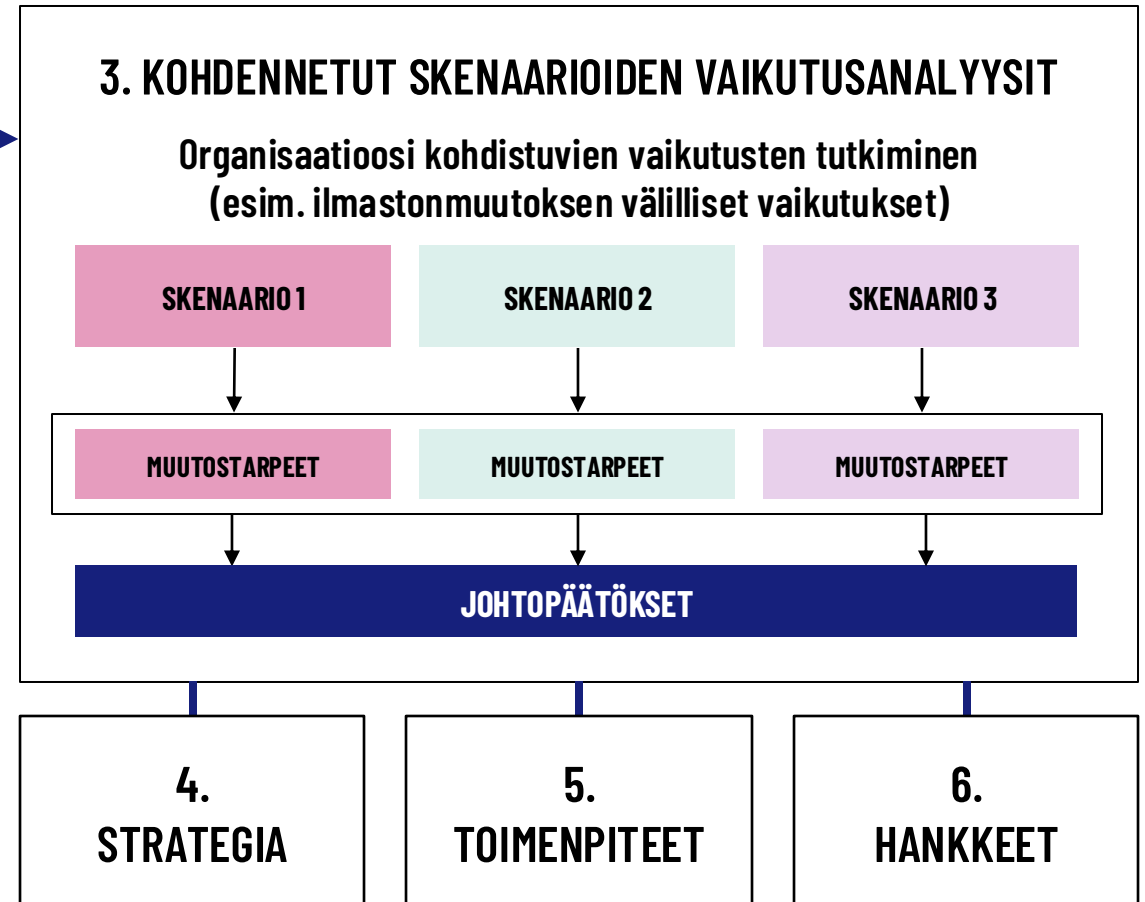

STRATEGISEN ENNAKOINNIN TIEKARTTA SKENAARIOIDEN HYÖDYNTÄMISEEN

I. TULEVAISUUDEN YMMÄRTÄMINEN

II. TULEVAISUUDEN LUOMINEN

Identifioituja polkuja Etelä-Suomen kaupunkimatkailun skenaarioista eteenpäin

Strategisen ennakkoinnin mahdollisuuksia

Urban Climate Leaders in Tourism –verkoston keskusteluissa yhteiseksi missioksi on hahmottumassa tulevaisuuteen yhdessä katsominen. Tulevaisuuteen voi katsoa usealla tavalla, sekä yhdessä verkostona että kohdennetummin yksitellen organisaatioina. Alle on koottu joitakin tapoja, joista on keskusteltu verkoston ja Capfulin yhteisissä tapaamisissa:

Avainilmiöiden jatkoseuranta ja monitorointi

Skenaariotyössä on tunnistettu joukko Etelä-Suomen kaupunkimatkailuun vaikuttavia epävarmuustekijöitä. Niiden tai muiden kiinnostavien elementtien kuten hankintaketjusääntelyn tai päästökaupan kehittymistä on mahdollista seurata systemaattisesti, yksityiskohtaisesti ja eteenpäin katsoen, esim. eri lähteiden uutissignaaleja tai muuta aineistoa seulomalla ja jäsentämällä. Mihin suuntaan ollaan menossa? Pitääkö oletuksia toimintaympäristön kehityksestä muuttaa tai päivittää? Onko syytä ottaa tarkasteluun uusia epävarmuustekijöitä tai esim. matkailuun vaikuttavia mustia joutsenia? Tällaiseen jatkoseurantaan on olemassa erilaisia aikajänteitä ja menetelmiä, esim:

- Jatkoseurantatyöpajat
- Signaaliraportit
- Reaaliaikainen monitorointityökalu

Kohdennetumpi skenaariosisältö tai vaikutusanalyysi

Tämä skenaariotyö keskittyy kaupunkimatkailun yleisen toimintaympäristön muutokseen Etelä-Suomessa. Työtä on mahdollista täydentää esim. organisaatio-, ala- tai aluekohtaisesti kohdennetummalla lisämateriaalilla tai (esim. uusi kohdennetumpi skenaariomateriaali ja vaikutusten arviointi liittyen majoitustoimintaan Pohjois-Suomessa tai Suomen ulkopuolella). Vaikutusten kohdennetummissa arvioinnissa on mahdollisuus ottaa huomioon erilaisia ilmastomuutoksen välillisiä vaikutuksia liittyen esim. toimitusketjujen varmuuteen organisaatio-, ala- tai aluekohtaisesti.

- Skenaario- tai vaikutusanalyysia kohdentavat työpajat
- Uusi ja kohdennetumpi, esim. alakohtainen skenaariosisältö
- Kohdennetumpi, esim. organisaatio- tai aluekohtainen vaikutusten arviointi

Tulevaisuus on tehtävä.

Joko aloitetaan?

CAPFUL

Bulevardi 6 A 4, Helsinki

info@capful.fi

Capful Ltd